

تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۰۵/۲۴

آیین نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی

شماره ۸۷۱۶۱/

ت ۳۵۳۶۹هـ

۳۱/۵/۱۳۸۶

وزارت راه و ترابری

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۵/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۶۰۹۸/۱۱ مورخ ۱۳۸۵/۳/۳۰

وزارت راه و ترابری و به استناد تبصره (۲) ماده (۵) اصلاحی قانون هواپیمایی کشوری

– مصوب ۱۳۶۷ –، آیین نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی را به

شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی

ماده ۱ – اصطلاحات زیر در این آیین نامه در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف – سازمان: سازمان هواپیمایی کشوری.

ب – وسیله پرنده: کلیه وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی که حداکثر وزن هنگام برخاستن

آنها از ششصد (۶۰۰) کیلوگرم تجاوز نکند از قبیل: وسایل پرنده موتوردار یا بدون

موتور، یک نفره یا دو نفره و یا بدون سرنشین مانند هواپیما و هلی کوپتر فوق سبک،

جایرو و پتر فوق سبک، کایت موتوردار، پاراموتور، کایت، پاراگلایدر، پاراموتور، چتر

و هواپیمای مدل و نظایر آن که بر طبق این آیین نامه مورد استفاده قرار می گیرند.

ج – خلبان: افرادی که دارای گواهینامه پرواز با وسایل پرنده از سازمان

می باشند.

د – مربی پرواز: افرادی که دارای گواهینامه مربیگری وسایل پرنده می باشند.

ه – دفتر ثبت: دفتر مخصوصی که در سازمان نگهداری می شود و وسایل پرنده در آن به

ثبت می رسند.

و – گواهینامه ثبت: سندی که مشخصات وسیله پرنده در آن ثبت و توسط سازمان صادر

می گردد.

ز - گواهینامه پرواز: سندی که نشانگر صلاحیت شخص جهت انجام پرواز با وسیله پرنده می باشد و توسط سازمان صادر می شود.

ح - معاینه فنی: معاینه و آزمایش فنی - عملیاتی وسیله پرنده اعم از تشخیص اصالت، سلامت فنی تجهیزات، ایمنی و زیست محیطی آن.

ط - گواهینامه معاینه فنی: سندی که نشان می دهد وسیله پرنده دارای شرایط لازم جهت انجام پرواز می باشد.

ی - مؤسسات کارشناسی: مؤسساتی غیردولتی هستند که دارای مجوز فعالیت از سازمان جهت معاینه فنی وسیله پرنده و صدور گواهینامه معاینه فنی می باشند.

ک - مؤسسه آموزش مجاز: مؤسسه غیردولتی که از سازمان مجوز لازم را جهت آموزش علمی و عملی پرواز با وسایل پرنده دریافت می دارد.

ل - گواهی نامه انجام کار: سندی که نشانگر صلاحیت شخص جهت انجام معاینه فنی در مؤسسات کارشناسی مجاز بوده و از سوی سازمان صادر می گردد.

م - مؤسسه تفریحی - ورزشی و گردشگری: مؤسسه ای غیردولتی که از سازمان مجوز لازم جهت ایجاد فضا و تأسیسات و تجهیزات را دریافت داشته و سایر مؤسسات و اشخاص

می توانند خدمات آموزشی، تفریحی - ورزشی، گردشگری، نگهداری و تعمیر، طراحی و ساخت را در این قبیل مکانها ارائه نمایند.

ماده ۲- هر وسیله پرنده که در فضای هوایی جمهوری اسلامی ایران پرواز می نماید باید در دفتر به ثبت برسد و علامت ثبت و تابعیت ایرانی دریافت دارد.

ماده ۳- پرواز با وسیله پرنده که به ثبت نرسیده ممنوع است مگر آنکه در موارد ضروری قبل از پرواز از سازمان گواهینامه ثبت موقت دریافت کرده باشد.

ماده ۴- تشخیص ثبت انواع وسیله پرنده موضوع این آیین نامه با سازمان است.

ماده ۵- وسیله پرنده با علامت ثبت و تابعیت خارجی فقط با اجازه سازمان می تواند در فضای هوایی جمهوری اسلامی ایران پرواز نماید.

ماده ۶- مالک وسیله پرنده ممکن است شخصاً یا از طریق نماینده قانونی خود به سازمان مراجعه و وسیله پرنده را به ثبت برساند و گواهینامه ثبت دریافت دارد.

دستورالعمل اجرایی و صدور گواهینامه ثبت، پس از تصویب سازمان، به اجرا درمی آید.

ماده ۷- مالک وسیله پرنده در صورت هرگونه نقل و انتقال باید موضوع را به اطلاع سازمان برساند تا در دفتر ثبت و گواهینامه ثبت اصلاح گردد.

ماده ۸- مالک وسیله پرنده باید حداکثر ده روز پس از زمان تغییر محل اقامت یا مرکز فعالیت، نشانی و کدپستی خود را به طور کتبی به سازمان اعلام نماید. مسئولیتهای قانونی مربوط به اطلاع ندادن تغییر محل اقامت یا مرکز فعالیت به عهده مالک خواهد بود.

ماده ۹- در صورتی که وسیله پرنده از سوی مراجع صالح توقیف، ضبط و یا مصادره شود باید مراتب ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از سوی مراجع صالح و یا منتقل الیه به سازمان اعلام شود.

ماده ۱۰- چنانچه مالک وسیله پرنده اشخاص حقوقی باشند، مدیر مربوطه مکلف است ظرف چهل و هشت (۴۸) ساعت پس از تاریخ درج آگهی انحلال در روزنامه مراتب را به طور کتبی به اطلاع سازمان برساند.

ماده ۱۱- در صورت فوت یا محجور شدن مالک وسیله پرنده، بر حسب مورد یکی از وراث یا نماینده وراث یا قیم قانونی مکلف است ظرف مدت ده (۱۰) روز از تاریخ فوت یا حجر موضوع را به اطلاع سازمان برساند.

ماده ۱۲- هرگاه گواهینامه ثبت وسیله پرنده مفقود یا از بین برود مالک یا نماینده قانونی وی باید مراتب را ظرف مدت چهل و هشت (۴۸) ساعت به سازمان اعلام کند و اقدام به دریافت گواهینامه ثبت المثنی نماید.

ماده ۱۳- سازندگان و فروشندگان وسیله پرنده موظف هستند به منظور عرضه و انتقال و انجام آزمایش وسیله پرنده از سازمان گواهینامه ثبت موقت دریافت دارند.

ماده ۱۴- چنانچه مالک قصد تغییر رنگ یا تعویض بدنه و موتور وسیله پرنده را داشته باشد باید قبلاً مجوز لازم را از سازمان دریافت نماید.

ماده ۱۵- در صورتی که وسیله پرنده مفقود شود یا به سرقت رود و یا به هر علت دیگر مورد تصرف غیرقانونی قرار گیرد، مالک یا نماینده قانونی وی باید بلافاصله مراتب را به سازمان اعلام نماید.

ماده ۱۶- هر کس بخواهد با هر نوع وسیله پرنده پرواز نماید باید گواهینامه پرواز معتبر و متناسب با فعالیت را از سازمان دریافت دارد.

ماده ۱۷- صدور و تمدید انواع گواهینامه‌های پرواز و شرایط مربوط به آن و همچنین ضوابط چگونگی انجام دوره‌های آموزشی و انجام آزمونها براساس مقررات هوانوردی و دستورالعملی خواهد بود که به تصویب سازمان می‌رسد.

ماده ۱۸- صدور گواهینامه پرواز بر مبنای ارایه گواهی صادره از مؤسسات آموزشی مجاز مبنی بر گذراندن دوره آموزش علمی و مهارت عملی انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۹- سازمان برای صدور گواهینامه پرواز می‌تواند در صورت نیاز از متقاضی آزمایش مجدد به عمل آورد.

ماده ۲۰- مسئولیت فراگیری آموزش علمی و مهارت عملی پرواز و آزمایش نهایی به عهده مؤسسه آموزشی مجاز خواهد بود.

ماده ۲۱- دارنده گواهینامه پرواز موظف است یک ماه پیش از پایان اعتبار گواهینامه، مدارک لازم را جهت تمدید یا تعویض گواهینامه به سازمان تسلیم نماید.

ماده ۲۲- سازمان می‌تواند گواهینامه پرواز غیرمعتبر را با ارایه رسید به دارنده آن اخذ نماید. دارنده گواهینامه پرواز پس از ارایه مدارک لازم می‌تواند نسبت به تمدید یا تعویض گواهینامه پرواز اقدام نماید.

ماده ۲۳- در صورتی که گواهینامه پرواز مفقود شود و یا از بین برود، دارنده آن می‌تواند تقاضای صدور المثنی نماید. سازمان با دریافت مدارک لازم نسبت به صدور گواهینامه پرواز المثنی اقدام می‌نماید.

ماده ۲۴- دارندگان گواهینامه‌های پرواز معتبر خارجی می‌توانند تا شش (۶) ماه پس از ورود به ایران با آن گواهینامه پرواز نمایند و در صورت تمایل به ادامه پرواز در ایران باید متقاضی پیش از سپری شدن مدت مذکور با مراجعه به سازمان، گواهینامه پرواز خود را به گواهینامه پرواز ایرانی تبدیل نماید.

ماده ۲۵- هرگاه دارنده گواهینامه پرواز یکی از شرایط جسمانی و سلامت را از دست بدهد، حق انجام پرواز را ندارد و باید موضوع را به اطلاع سازمان برساند، در صورت مؤثر بودن از دست دادن شرایط، گواهینامه پرواز توسط سازمان اخذ و ابطال می‌گردد.

ماده ۲۶- پرواز با وسیله پرنده که گواهینامه معاینه فنی معتبر نداشته باشد، ممنوع است.

ماده ۲۷- دارندگان وسیله پرنده مکلف هستند وسیله پرنده خود را در مؤسسات کارشناسی مجاز حاضر نمایند و پس از احراز شرایط لازم، گواهینامه معاینه فنی دریافت دارند.

ماده ۲۸- دارنده وسیله پرنده موظف است در صورت بروز نقص فنی در زمان اعتبار گواهینامه معاینه فنی برای رفع نقص اقدام نماید.

ماده ۲۹- مؤسسه کارشناسی مجاز پس از بازدید و آزمایش فنی - عملیاتی وسیله پرنده و احراز شرایط لازم نسبت به صدور گواهینامه معاینه فنی با درج مدت اعتبار گواهی‌نامه که براساس دستورالعمل مصوب سازمان تعیین خواهد شد، اقدام می‌نماید.

ماده ۳۰- ضوابط تأسیس، تشخیص صلاحیت، اختیارات و نحوه صدور پروانه مؤسسات کارشناسی مجاز براساس دستورالعملی است که به تصویب سازمان می‌رسد.

ماده ۳۱- معاینه فنی در مؤسسات کارشناسی مجاز باید به وسیله کارشناسان دارای گواهینامه انجام کار از سازمان صورت پذیرد.

ماده ۳۲- دارنده وسیله پرنده‌ای که مطابق نظر مؤسسات کارشناسی مجاز دارای عیب و نقص تشخیص داده شده، فقط می‌تواند وسیله پرنده را تا تاریخی که در برگ اجازه‌نامه صادره توسط مؤسسه مشخص شده به تعمیرگاه یا توقفگاه منتقل سازد و هرگونه استفاده دیگر از وسیله پرنده ممنوع می‌باشد.

ماده ۳۳- مؤسسات کارشناسی مجاز مکلف هستند یک نسخه از گواهینامه معاینه فنی یا اجازه نامه را به سازمان ارسال نمایند. چنانچه وسیله پرنده بدون اصالت تشخیص داده شود، ضمن عدم صدور گواهینامه معاینه فنی، موضوع را به اطلاع سازمان خواهند رساند.

ماده ۳۴- در مواردی که پرواز وسیله پرنده طبق نظر سازمان به علت معایب و نواقص فنی خطرناک تشخیص داده شود، ضمن توقیف گواهینامه معاینه فنی، مالک وسیله، پس از رفع عیب و تأیید مؤسسه کارشناسی مجاز، گواهینامه معاینه فنی را دریافت خواهد کرد.

ماده ۳۵- دارندگان وسیله پرنده صرفاً باید وسیله پرنده‌ای را که لوازم و تجهیزات مندرج در اسناد کارخانه ساخت آن و یا مقررات عملیات پرواز سازمان را دارا می‌باشد، به پرواز درآورند، در غیر این صورت مسئول سوانح و حوادث احتمالی خواهند بود.

ماده ۳۶- اشخاص حقیقی مالک وسیله پرنده می‌توانند به منظور انجام پرواز تفریحی شخصی با رعایت مقررات این آیین‌نامه از وسیله پرنده بهره‌برداری نمایند.

ماده ۳۷- مؤسسات آموزشی و یا تفریحی - ورزشی و گردشگری می توانند به منظور انجام پروازهای آموزشی و یا تفریحی - ورزشی و گردشگری با رعایت مقررات این آیین نامه و دستورالعملهای اجرایی آن از وسیله پرنده بهره برداری نمایند.

ماده ۳۸- مؤسسات خدمات خاص هوایی می توانند به منظور انجام خدماتی از قبیل سمپاشی، اطفاء حریق، گشت و دیده بانی، نمایش، تبلیغات، فیلمبرداری، تحقیقات و نظایر آن با رعایت مقررات این آیین نامه وسیله پرنده را مورد بهره برداری قرار دهند.

ماده ۳۹- اجازه پروازهای داخلی یا بین المللی با وسیله پرنده در مسیرهای هوایی باید از طریق مؤسسات تفریحی، ورزشی هوایی، فرودگاههای کشور و یا باند های پروازی که دارای مجوز از سازمان هستند و براساس دستورالعمل های مصوب سازمان و با رعایت مقررات هوانوردی صادر شود.

ماده ۴۰- شرکت های طراحی و ساخت و مونتاژ وسایل پرنده پس از دریافت پروانه از وزارت صنایع و معادن و سازمان می توانند نسبت به طراحی و ساخت و مونتاژ این نوع وسایل با رعایت مقررات و دستورالعمل های مصوب اقدام نمایند.

ماده ۴۱- کارگاه های نگهداری و تعمیر وسایل پرنده پس از دریافت پروانه از سازمان می توانند نسبت به نگهداری و تعمیر این نوع وسایل با رعایت مقررات و دستورالعمل های مصوب اقدام نمایند.

ماده ۴۲- ضوابط ایجاد، وظایف، مسئولیت ها و نحوه صدور پروانه برای مؤسسات آموزشی و یا تفریحی - ورزشی و گردشگری، مؤسسات خدمات خاص هوایی، کارگاه های نگهداری و تعمیر، مجتمع های تفریحی - ورزشی هوایی براساس دستورالعملی است که به تصویب سازمان می رسد.

تبصره - صدور مجوز تأسیس مؤسسه و انجام فعالیت منوط به موافقت شورای تأمین استان محل فعالیت مؤسسه می باشد. شورای امنیت کشور دستورالعمل مربوط را تدوین و به شورای تأمین استانها اعلام می نماید.

ماده ۴۳- ضوابط تأسیس، وظایف، مسئولیتها و نحوه صدور پروانه برای مؤسسات طراحی، ساخت و مونتاژ براساس دستورالعملی است که به تصویب « وزارت صنایع و معادن و سازمان می رسد».

ماده ۴۴- اشخاص حقیقی مالک وسیله پرنده باید در مجتمع های تفریحی - ورزشی مجاز پرواز نمایند.

ماده ۴۵- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند تمامی ضوابط و مقررات بهره برداری از وسایل پرنده، مصوب سازمان را در چارچوب قانون هواپیمایی کشوری و این آیین نامه را به اجرا درآورند. در غیر این صورت با متخلف مطابق با ماده (۱۶) قانون هواپیمایی کشوری - مصوب ۱۳۲۸ - رفتار خواهد شد.

ماده ۴۶- تمامی مؤسسات آموزشی و یا تفریحی - ورزشی هوایی، گردشگری، مؤسسات خدمات خاص هوایی، مجتمع های تفریحی - ورزشی هوایی و فرودگاه های دارای پروانه مجاز با تأمین امکانات ایمنی و پیش بینی های لازم برای موارد اضطراری طبق ضوابط تعیین شده

سازمان، باید با همکاری سایر نهادهای مربوط در مورد تجسس و نجات وسایل پرنده سانحه یا حادثه دیده اقدام نمایند.

ماده ۴۷- تمامی دارندگان وسایل پرنده باید وسیله پرنده را حسب نوع بهره‌برداری از آن، بیمه شخص ثالث و یا بیمه مسئولیت نمایند.

ماده ۴۸- اسناد و مدارک مربوط به وسیله پرنده از قبیل ثبت، معاینه فنی، بیمه‌نامه و همانند آن باید به گونه‌ای در دسترس باشد که در هر زمان ممکن بتواند به رؤیت بازرسان سازمان برسد.

ماده ۴۹- مسئولیت نگهداری و تعمیر وسیله پرنده به عهده دارنده آن است و خلبان پس از اطمینان از بی‌عیب و نقص بودن وسیله پرنده می‌تواند با آن پرواز نماید.

ماده ۵۰- مسئولیت رعایت و اجرای ضوابط و دستورالعملهای بهره‌برداری از وسیله پرنده و انجام پرواز و جدیت در تأمین و برقراری ایمنی پرواز و پیشگیری از سوانح به عهده خلبان می‌باشد.

ماده ۵۱- نشست و برخاست وسیله پرونده در محلهای غیرمجاز مانند جاده‌ها ممنوع است مگر در مواقع اضطراری که باید چگونگی وقوع آن بلافاصله به وسیله خلبان به سازمان اطلاع داده شود.

ماده ۵۲- انجام پرواز با وسیله پرنده صرفاً در مناطق پروازی از قبل تعیین شده و با رعایت محدودیتهای تعیین شده مجاز است.

ماده ۵۳- انجام پرواز برای افراد بیمار یا کسانی که به نوعی ممنوعیت پرواز دارند (مانند زنان باردار)، ممنوع بوده و مسئولیت آن برعهده خلبان می‌باشد. دستورالعمل اجرایی این ماده پس از تصویب سازمان به اجرا درخواهد آمد.

ماده ۵۴- پرواز در هنگام مصرف داروهای خواب آور برای خلبانان و مربیان پرواز و هنرجویان ممنوع می‌باشد.

ماده ۵۵- انجام هرگونه نمایش هوایی، مسابقه، آکروباسی عملیات پرش چترباز، کشیدن پارچه تبلیغاتی، پرتاب هرگونه شیئی و آرایه سایر خدمات هوایی پس از کسب مجوز از سازمان مجاز خواهد بود.

ماده ۵۶- مسئولیت پروازی هنرجویان، خلبانان و معلم خلبانان که تحت نظارت مؤسسات آموزشی پرواز می‌نمایند به عهده آن مؤسسه خواهد بود و همچنین مسئولیت پروازی افرادی که از خدمات مؤسسات تفریحی - ورزشی و گردشگری استفاده می‌نمایند، به عهده آن مؤسسه خواهد بود.

ماده ۵۷- سازمان می‌تواند هزینه‌های صدور هرگونه پروانه و یا مجوز را مطابق تعرفه‌هایی که به تصویب شورای عالی هواپیمایی می‌رسد، دریافت نماید.

ماده ۵۸- طراحی و ساخت و مونتاژ و نگهداری و تعمیر وسایل پرنده تحت نظر افرادی انجام خواهد گرفت که دارای گواهینامه انجام کار از سازمان می‌باشند.

ماده ۵۹- کارگاههای نگهداری و تعمیر موظفند انجام تعمیرات و تعویض قطعات وسیله پرنده را در دفترچه هواپیما ثبت نمایند.

ماده ۶۰ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به فعالیتهای موضوع این آیین نامه می نمایند موظفند حسب مورد مجوزهای لازم را مطابق مواد این آیین نامه و دستورالعملهای مربوط از سازمان اخذ نمایند، در غیر این صورت نیروی انتظامی با معرفی سازمان از فعالیت آنان ممانعت به عمل آورده و متخلفان را به محاکم دادگستری معرفی می نماید.

ماده ۶۱ - دارنده وسیله پرنده که دچار سانحه منجر به جرح یا فوت می گردد، موظف است بلافاصله وسیله پرنده را در محل سانحه با حفظ اصول ایمنی متوقف ساخته و با نصب علائم ایمنی تا انجام تشریفات رسیدگی به سانحه از تغییر وضع وسیله پرنده یا صحنه سانحه خودداری نموده و بلافاصله اقدام به انتقال مجروحان به مراکز درمانی نماید.

ماده ۶۲ - سازمان پس از اطلاع از وقوع سانحه بلافاصله اقدام به اعزام کارشناسان به محل وقوع می نماید تا پس از رسیدگی نظریه کارشناسی خود را اعلام دارند.

ماده ۶۳ - در نقاطی که اعزام کارشناسان به آنجا مقدور نباشد، اعلام نظریه مستدل حداقل سه نفر از کارشناسان دارای گواهینامه معتبر کافی می باشد.

ماده ۶۴ - مراکز تعمیراتی وسایل پرنده موظف هستند ظرف بیست و چهار (۲۴) ساعت پس از دیدن وسیله پرنده ای که آثار سانحه در آن وجود دارد، مراتب را با ذکر مشخصات وسیله پرنده به سازمان اطلاع دهند.

ماده ۶۵ - دستورالعمل اجرایی این آیین نامه حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان تهیه و به مرحله اجرا در خواهد آمد.

معاون اول رئیس جمهور - پرویز داودی